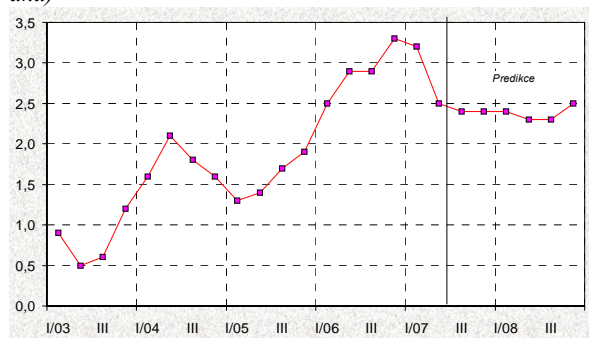

A Východiska predikce

A.1 Vnější prostředí

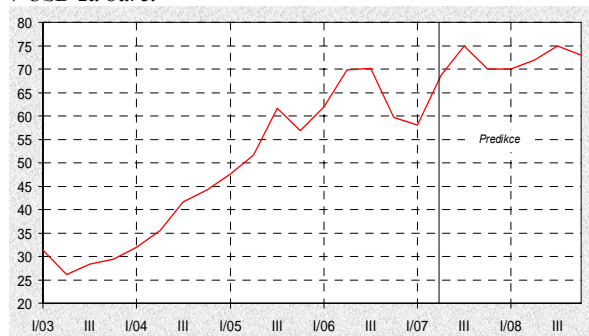
Predikce je založena na předpokladu **dalšího růstu světové ekonomiky**. Ke globální dynamice stále výrazněji přispívají asijské ekonomiky, zejména Čína a Indie, sníží se růst v USA. Růst v eurozóně, který v roce 2006 dosáhl nejvyšších hodnot od roku 2000, by se měl v letech 2008 a 2009 stabilizovat okolo 2,4 %.

Graf A.1.1: **Růst HDP v EA-12**
meziroční růst v % (po očištění o vlivy sezón a pracovních dnů)

Ceny ropy Brent by se v horizontu predikce měly udržet zhruba na současné úrovni mezi 70 až 75 USD za barel.

Graf A.1.2: **Cena ropy Brent**
v USD za barel

Vnější prostředí by tedy mělo nadále působit na makroekonomický vývoj v České republice spíše pozitivně.

Podrobnější údaje o vnějším prostředí jsou uvedeny v kapitole C.9.

A.2 Fiskální politika

Hospodaření vládního sektoru je od poloviny devadesátých let deficitní. Hlavní příčinou jsou dlouhodobě neudržitelné výdajové tendence. Nejvyšších deficitů bylo dosaženo v letech 2001 – 2003 vlivem dobíhající nákladů transformačního

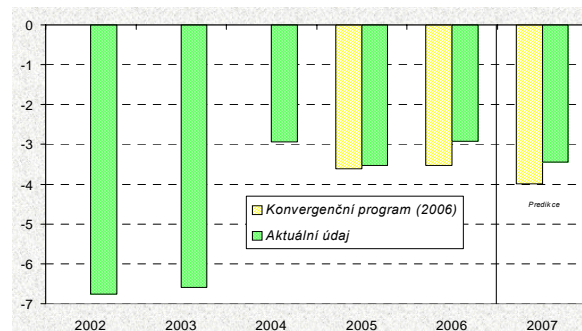
procesu, nákladů na stabilizaci bankovního sektoru a výdajů spojených s přípravami na vstup do EU. V následujících letech tyto tři významné faktory postupně odezňovaly.

Do snížení deficitu vládního sektoru v letech 2004 – 2006 se promítala zejména příznivá fáze ekonomického cyklu. Strukturální deficit podle současných odhadů vývoje produkční mezery a daňových elasticit narůstal. Nepodařilo se zbrzdit růstové tendence ve výdajích vládního sektoru. Struktura výdajů zůstává bez zásadnějších změn a nadále je charakteristická vysokým podílem sociálních mandatorních výdajů.

V roce 2007 jsou výdaje vládního sektoru navíc zatíženy nově přijatými zákony a rostou tak výrazně rychleji než příjmy. Velmi výhodná makroekonomická situace zatím nebyla využita ke konsolidaci veřejných financí ve středně a dlouhodobém horizontu. Veřejné finance tak navzdory ekonomickému vzestupu nevykazují tendenci ke snižování deficitu.

Graf A.2.1: **Vládní deficit podle metodiky národních účtů (ESA 95)**

v % HDP

Proto byl přijat souhrn reformních opatření v oblasti daní, sociálních transferů a zdravotnictví, jehož makroekonomické efekty jsou zahrnuty v této predikci.

Predikce cen zboží a služeb zahrnuje kromě již dříve známých administrativních vlivů i zvýšení základní sazby DPH z 5 % na 9 % od počátku roku 2008. Predikce příjmů a výdajů sektoru domácností je ovlivněna očekávanými dopady daňové reformy a zejména plánovanými úsporami v oblasti sociálních transferů.

Snaha o poměrně ambiciózní snížení vládního deficitu v roce 2008 představuje v krátkodobém horizontu negativní fiskální impuls. Ve střednědobém horizontu predikce předpokládá, že převáží prorůstové efekty, které přispějí ke zvýšení potenciálního růstu české ekonomiky.

Podrobnější údaje o veřejných rozpočtech jsou uvedeny v kapitole C.8.

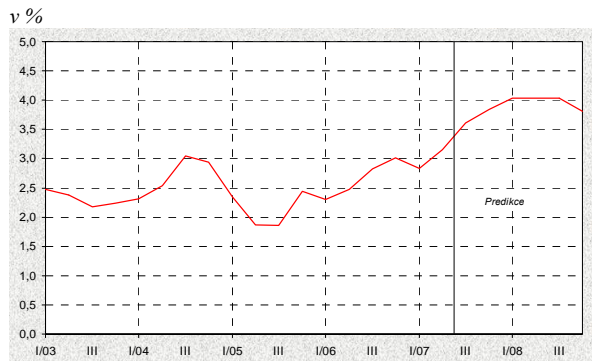
A.3 Měnová politika a směnné kurzy

Měnová politika České národní banky je založena na režimu **cílování inflace**. Inflační cíl je definován jako meziroční přírůstek CPI ve výši 3 % s tolerančním pásmem ± 1 p.b.

V roce 2010 vstoupí v platnost nový cíl, který bude definován jako meziroční přírůstek spotřebitelských cen ve výši 2 % (opět s tolerančním pásmem ± 1 p.b.). Průběh změny cíle a délka přechodového období dosud oficiálně zveřejněny nebyly. Od ledna 2008 bude ČNB publikovat trajektorii úrokových sazeb konzistentních s prognózou. Dále bude zveřejňovat jmenovité hlasování členů bankovní rady při přijímání měnověpolitických rozhodnutí. Počet jednání se omezí na osm za rok.

Tato makroekonomická predikce vychází z předpokladu pokračujícího růstu úrokových sazeb. Tento scénář je konzistentní s realizací reformy veřejných financí.

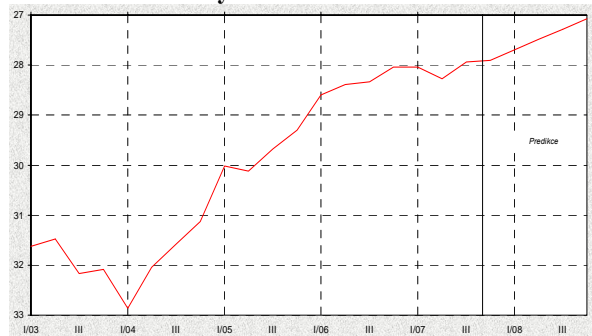
Graf A.3.1: PRIBOR 1R

Podrobnější údaje o úrokových sazbách jsou uvedeny v kapitole C.7.

Domníváme se, že oslabení směnného kurzu k euru ve 2. čtvrtletí nebylo způsobeno fundamentálními příčinami. Proto předpokládáme, že by se měla v následujícím období obnovit dlouhodobá tendence k nominálnímu i reálnému zhodnocování.

Graf A.3.2: Směnný kurz CZK/EUR

A.4 Strukturální politiky

Reformní opatření ke stabilizaci veřejných financí se ve svých důsledcích dotýkají trhu práce, kde je cílem zvýšení motivace občanů k hledání práce a stimulaci zvláště nízkopříjmových skupin k přechodu od pobírání sociálních dávek k aktivní účasti v pracovním procesu.

V oblasti strukturální politiky je nadále potřeba zvyšovat flexibilitu trhu práce, kultivovat prostředí pro podnikatele a dbát na posilování hospodářské soutěže a efektivní fungování trhů produktů včetně finančních a kapitálových trhů. Tyto reformy by měly směřovat k podpoře hospodářského růstu a zaměstnanosti při zvyšování konkurenceschopnosti české ekonomiky.

Podnikatelské prostředí

Novely obchodního zákoníku a občanského soudního řádu zlepšily podmínky pro organizaci obchodního rejstříku. Zavedly 5denní (ve složitějších případech 10denní) lhůty pro zápis do obchodního rejstříku.

Od 1. ledna 2008 by měla nabýt účinnosti **novela živnostenského zákona** s cílem zjednodušit administrativu, zrychlit vznik živnostenských oprávnění a usnadnit vstup do podnikání.

Od 1. listopadu 2007 se u všech předkládaných právních předpisů bude provádět komplexní vyhodnocení jejich ekonomických, sociálních a environmentálních dopadů. Vládě jsou předkládány návrhy předpisů ve variantě, která je z těchto hledisek optimální. Z provedené „Analýzy administrativní zátěže podnikatelů“ vyplynulo, že celková roční administrativní zátěž podnikatelů činí přes 86 mld. Kč, tj. 2,5 % HDP. Do 31. března 2008 má MPO navrhnout postup snižování administrativní zátěže tak, aby byl splněn cíl snížit do konce roku 2010 celkovou administrativní zátěž podnikatelů způsobenou informačními povinnostmi o 20 %.

Mezi kritizované oblasti podnikatelského prostředí v ČR stále patří právní rámec firemního úpadku. Od 1. ledna 2008 by měl nabýt účinnosti **nový úpadkový zákon**, který upevní postavení věřitelů, omezí zájem na prodlužování bankrotů a umožní pokračovat v činnosti životaschopným částem firem. Rovněž bude zřízen veřejně přístupný insolvenční rejstřík, který zvýší transparentnost insolvenčního řízení.

Opatření v oblasti daní by také měla zvýšit konkurenceschopnost podnikatelského sektoru díky přesunu daňového břemene z daní přímých na daně nepřímé. Je plánováno postupné snižování sazby daně z příjmů právnických osob ze současných 24 % na 19 % v roce 2010 spojené s rozšiřováním daňového základu. Změny v oblasti daně z příjmu fyzických osob by měly podpořit i zaměstnávání vysoce kvalifikovaných pracovníků. Plánuje se zavedení jednotného výběrního místa pro placení daní a zákonného pojistného.

Trh práce

I přes pozitivní vývoj (klesající míra nezaměstnanosti, rostoucí zaměstnanost) lze stále na trhu práce identifikovat několik strukturálních problémů. Jde o nedostatek motivace k práci, dlouhodobou a opakovanou nezaměstnanost ohrožených skupin, diskriminaci starších pracovníků, nedostatečnou sladěnost systému vzdělávání s měnícími se požadavky trhu práce a nízkou regionální a profesní mobilitu. Důsledkem je nedostatek pracovníků, který se může stát limitujícím faktorem ekonomického růstu.

Nabídková strana trhu práce je v roce 2007 ovlivňována především změnou v systému sociálních dávek. Změny obsažené v nových **zákonech o pomoci v hmotné nouzi a o životním a existenčním minimu** a v novele **zákona o státní sociální podpoře** s sebou přinášejí například přechod na jednosložkovou konstrukci životního minima a zavedení institutu existenčního minima. Nový systém by měl prohloubit rozdíl v příjmech ze sociálních dávek mezi těmi, kteří aktivně práci hledají, a těmi, kteří odmítají pracovat.

Další změny v institucionálních podmínkách trhu práce přinesou opatření v **daňové a sociální politice** plánované od 1. ledna 2008. V oblasti **zdanění příjmů fyzických osob** dojde k zavedení jednotné sazby ve výši 15 % spolu s rozšířením daňového základu ve formě zrušení možnosti uplatnit zaplacené pojistné na zákonné sociální a zdravotní pojištění jako daňový výdaj/náklad. V případě zaměstnanců se do daňového základu bude započítávat i pojistné placené zaměstnavatelem. Zároveň s těmito změnami dojde k nárůstu slev na dani, které zaručí, že se u žádné ze skupin obyvatelstva nezvýší daňové zatížení jejich příjmů.

V oblasti sociálních dávek je navrhováno několik změn, které vedle pozitivních dopadů na stabilitu veřejných rozpočtů mají zvýšit adresnost dávkového systému a zabránit jeho zneužívání.

V rámci opatření ke stabilizaci veřejných rozpočtů dojde v systému **nemocenského pojištění** ke zrušení výplaty dávek za první tři kalendářní dny nemoci. Původně plánované změny (pokles čisté míry náhrady spojené s absencí výplaty dávek během prvních třech dnů nemoci a převzetí zodpovědnosti za výplatu dávek během 4.-14. dne zaměstnavatelem spojené s poklesem sazby pojistného) se odsouvají až na rok 2009. Cílem těchto opatření je snížení míry nemocnosti v České republice, která se dlouhodobě pohybuje nad evropským průměrem.

V oblasti **dávek státní sociální podpory** dojde od roku 2008 ke změnám v rodičovské dovolené. Lidé si budou moci zvolit její délku a podle toho jim bude stanovena výše dávky. Přídavky na děti budou jednotné dle věku dítěte a dostupné pouze pro osoby s příjmy nižšími než 2,4 násobek životního minima. U ostatních dávek kromě důchodů se ruší jejich automatická valorizace. Některé dávkové tituly (příspěvek na školní pomůcky a příspěvek na zvýšené životní náklady) budou zrušeny, u jiných bude upravena jejich hodnota.

Všeobecným cílem všech výše uvedených opatření je zvýšení strukturálního podílu pracovních příjmů domácností, což by mělo mít pozitivní dopady na motivaci k vyhledávání a udržování pracovních míst.

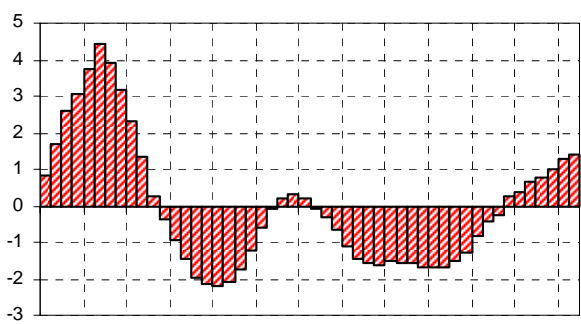
B Ekonomický cyklus

B.1 Pozice v rámci ekonomického cyklu

Potenciální produkt, specifikovaný na základě výpočtu Cobb-Douglasovy produkční funkce, udává úroveň HDP při průměrném využití výrobních faktorů. Růst potenciálního produktu popisuje možnosti udržitelného růstu ekonomiky bez vzniku nerovnováh. Lze ho rozložit na příspěvky pracovní síly, zásoby kapitálu a souhrnné produktivity výrobních faktorů. Produkční mezera identifikuje pozici ekonomiky v cyklu a vyjadřuje vztah mezi HDP a potenciálním produktem. Koncept potenciálního produktu a produkční mezery je používán pro analýzu ekonomického vývoje a pro výpočty strukturální bilance veřejných rozpočtů.

Graf B.1: Produkční mezera

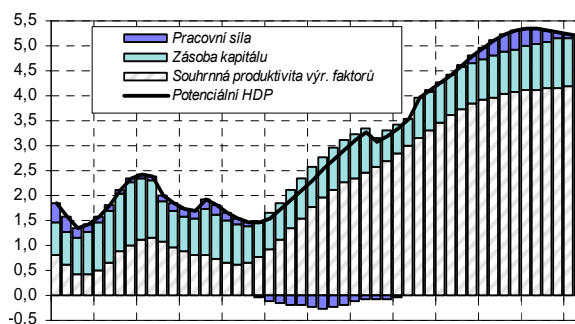
v % potenciálního produktu

1/95 1/96 1/97 1/98 1/99 1/00 1/01 1/02 1/03 1/04 1/05 1/06 1/07

Graf B.2: Tempo růstu potenciálního produktu

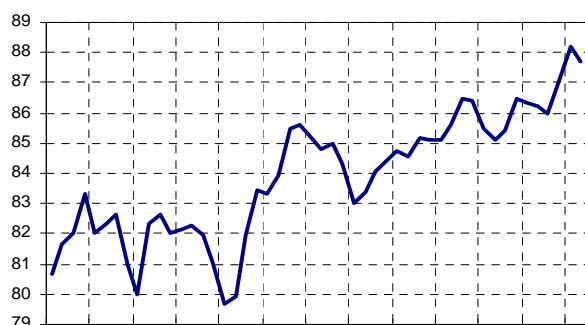
procentní body

1/95 1/96 1/97 1/98 1/99 1/00 1/01 1/02 1/03 1/04 1/05 1/06 1/07

Graf B.3: Využití výrobních kapacit v průmyslu

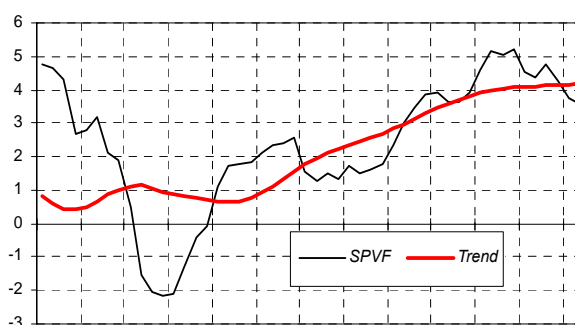
konjunkturální ukazatel, v %

1/95 1/96 1/97 1/98 1/99 1/00 1/01 1/02 1/03 1/04 1/05 1/06 1/07

Graf B.4: Souhrnná produktivita výrobních faktorů

meziroční růst v %

1/95 1/96 1/97 1/98 1/99 1/00 1/01 1/02 1/03 1/04 1/05 1/06 1/07

Pozn.: Zpomalení růstu potenciálního produktu a snížení příspěvku zásoby kapitálu ve 2. pololetí let 1997 a 2002 (Graf B.2) bylo způsobeno škodami při povodních.

Tabulka B.1: Produkční mezera a potenciální produkt

		1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007 1. pol.
Produkční mezera	%	-1,7	-1,8	-0,1	-0,2	-1,5	-1,6	-1,6	-0,3	0,7	1,4
Potenciální produkt	růst v %	1,8	1,5	1,8	2,6	3,2	3,7	4,5	5,2	5,3	5,2
Příspěvky:											
Souhrnná produktivita výr. faktorů	p.b.	0,8	0,7	1,2	2,0	2,5	3,1	3,7	4,0	4,1	4,2
Zásoba kapitálu	p.b.	0,8	0,8	0,8	0,8	0,7	0,7	0,8	0,8	0,9	1,0
Míra participace	p.b.	0,0	-0,1	-0,4	-0,4	-0,2	-0,3	-0,2	0,1	0,0	-0,2
Demografie ¹⁾	p.b.	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,2

¹⁾ Příspěvek růstu počtu obyvatel v produktivním věku (15-64 let)

Podle našich propočtů kladná **produkční mezera** dosáhla v 1. pololetí 2007 cca 1,4 % potenciálního produktu.

Tento výsledek je podpořen ostře klesající nezaměstnaností a vysokým využitím výrobních kapacit v průmyslu. Efekty působení kladné produkční mezery lze pozorovat i na akceleraci růstu spotřeby domácností a na zrychlení růstu mezd souvisejícím s poklesem nezaměstnanosti.

Z tohoto pohledu je proto možné považovat načasování reformních kroků v oblasti veřejných rozpočtů, které částečně ztlumí růst domácího poptávky, za mimořádně vhodné.

Meziroční růst **potenciálního produktu** se od roku 2005 drží nad hranicí 5 %. V posledních čtvrtletích však lze identifikovat tendenci k mírnému zpomalení.

Za příčinu tohoto jevu považujeme **strukturální problémy trhu práce**, které se projevují v meziročním poklesu míry participace (podíl počtu zaměstnaných a nezaměstnaných na populaci v produktivním věku), což lze interpretovat tak, že se snižuje podíl lidí, kteří jsou schopni a ochotni pracovat. Přitom počet volných

pracovních míst v ekonomice dosahuje rekordních hodnot a podnikatelé mají problémy s náborem pracovníků pro nové výrobní kapacity. Domníváme se, že reformní kroky přispějí ke zvýšení motivace k práci (více viz kapitola C.3).

Růst potenciálního produktu je z větší části tažen rychlým růstem trendu **souhrnné produktivity výrobních faktorů**, který v 1. pololetí 2007 dosáhl meziročně 4,2 %. Je výsledkem volného pohybu zboží i kapitálu v rámci EU, náběhu nových výrobních kapacit, stability finančního systému a snižování sazeb daně z příjmů právnických osob. Přesun od přímého k nepřímému zdanění v rámci daňových změn by měl mít rovněž pozitivní efekt. Trvalý předstih růstu souhrnné produktivity před zeměmi eurozóny se stává nejdůležitějším parametrem přibližování výkonnosti české ekonomiky k jejich úrovni.

Dlouhodobě stabilní je příspěvek zvýšení **kapitálové vybavenosti** ekonomiky, kde investiční aktivita vede ke zlepšení infrastruktury i k vytváření nových kvalitních a konkurenceschopných výrobních jednotek.

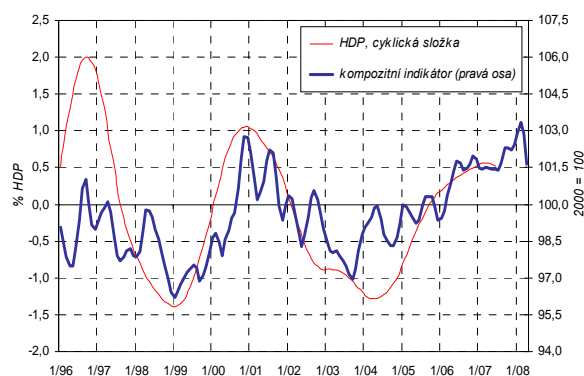
B.2 Kompozitní předstihový indikátor

Kompozitní předstihový indikátor je sestaven z výsledků konjunkturálních průzkumů, které splňují základní požadavky kladené na předstihové indikátory cyklu – jsou ekonomicky interpretovatelné, vykazují statisticky pozorovatelný vztah v předstihu k průběhu ekonomického cyklu a jsou rychle a pravidelně dostupné.

Na základě analýzy vztahů mezi jednotlivými konjunkturálními ukazateli a cyklickou složkou reálného HDP došlo ke změně složení kompozitního předstihového indikátoru. Indikátor je nyní sestaven z těch konjunkturálních ukazatelů, které vykazovaly vysoký stupeň korelace s průměrným předstihem 7 měsíců. Vývoj kompozitního indikátoru je v porovnání s předchozím méně volatilní a poskytuje delší pohled do budoucnosti.

Graf B.5: Kompozitní předstihový indikátor

synchronizováno s cyklickou složkou HDP zjištěnou na základě statistických metod (Hodrick-Prescottův filtr)

Kompozitní předstihový indikátor pro 1. pololetí 2007 signalizoval setrvalý stav. Publikovaná data o vývoji reálného hrubého domácího produktu jsou v souladu s touto predikcí.

Pro 3. a 4. čtvrtletí kompozitní předstihový indikátor naznačuje zvýšení růstové dynamiky. Nutno upozornit, že se tak děje téměř výlučně z důvodu významného růstu jednoho ukazatele – míry využití kapacit v průmyslu měřené podílem kapacit a objednávek, zatímco ostatní ukazatele zůstávají stabilní, či mírně klesají. Na základě analýzy vývoje struktury kompozitního předstihového indikátoru lze tedy ve 3. a 4. čtvrtletí 2007 zhruba očekávat zachování současné růstové dynamiky.

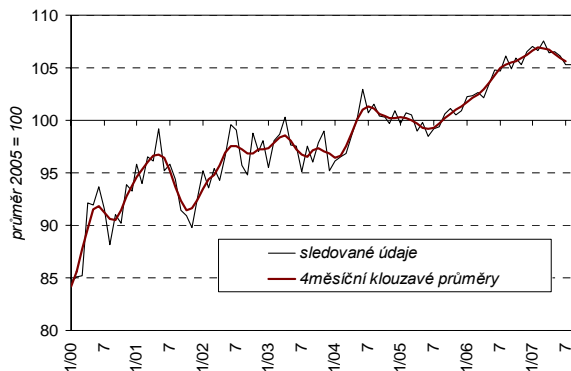
Silná korekce míry využití kapacit v dalším období spojená s mírným poklesem ostatních ukazatelů kompozitního předstihového indikátoru naznačuje pokles růstové dynamiky v 1. čtvrtletí 2008.

B.3 Individuální konjunkturální indikátory

Konjunkturální ukazatele vyjadřují názory respondentů na současnou situaci a vývoj v blízké budoucnosti a slouží k identifikaci možných bodů obratu ekonomického cyklu. Hlavní výhodou spočívá v rychlé dostupnosti výsledků, do kterých se promítá široký okruh vlivů formujících očekávání ekonomických subjektů.

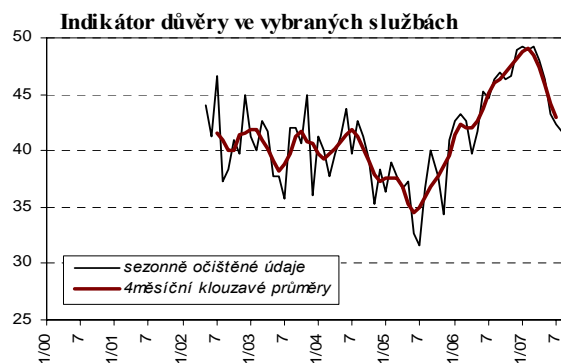
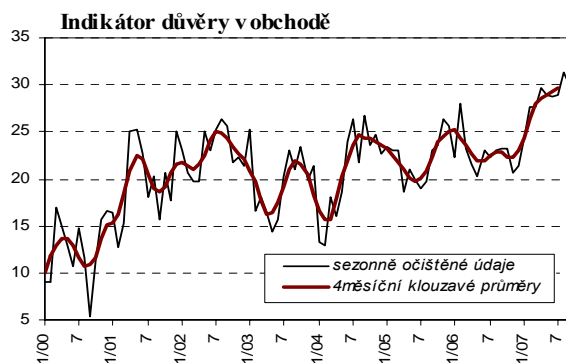
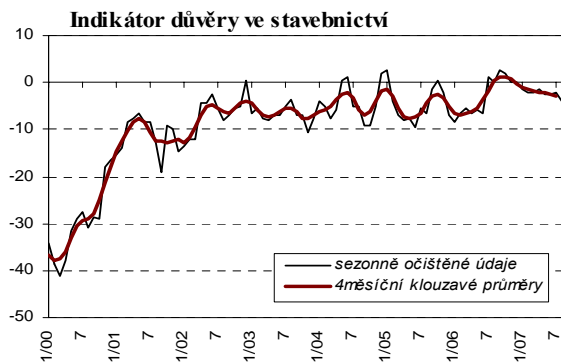
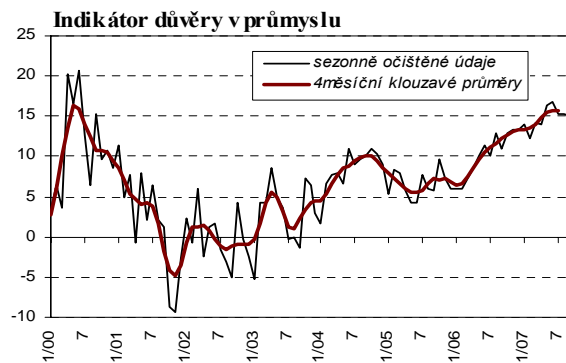
Souhrnný indikátor důvěry je prezentován jako vážený průměr sezónně očištěných indikátorů důvěry v průmyslu, stavebnictví, obchodě, ve vybraných odvětvích služeb a indikátoru spotřebitelské důvěry. Váhy jsou nastaveny takto: indikátor důvěry v průmyslu 40 %, ve stavebnictví a v obchodě po 5 %, ve vybraných odvětvích služeb 30 % a indikátor důvěry spotřebitelů 20 %.

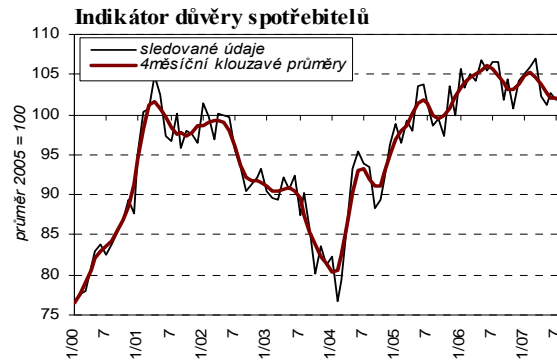
Graf B.6: Souhrnný indikátor důvěry

Ve 3. čtvrtletí 2007 nedošlo u **souhrnného indikátoru důvěry** k žádným výraznějším změnám. Indikátor zůstal i nadále mírně pod úrovní svého historického maxima bez jednoznačné tendence k poklesu. Na základě celkového hodnocení ekonomických subjektů je tak možné předpokládat, že poměrně vysoké tempo ekonomického růstu z 1. pololetí 2007 by se nemělo ve 3. čtvrtletí zásadněji zpomalit.

Graf B.7: Indikátory důvěry

Podle respondentů byly **průmyslové podniky** ve 3. čtvrtletí 2007 úspěšné, indikátor důvěry zde signalizuje stabilní ekonomický vývoj. Optimistický náhled respondentů se projevil v příznivém hodnocení ekonomické situace nejen současné, ale také v šestiměsíčním výhledu. Tomu odpovídá růst výrobní činnosti při neměnném vývoji zaměstnanosti v příštích třech měsících. Očekávaná neměnnost poptávky však může být varujícím faktorem.

Ve **stavebnictví** se ve 3. čtvrtletí 2007 hodnocení ekonomické situace mírně snížilo vzhledem k mimořádně příznivým hodnotám na začátku roku. Zajištění práce zakázkami odhadují stavební podniky na 8,3 měsíců, což je pokles proti 1. pololetí. Pro příští tři měsíce však respondenti předpokládají zrychlení stavební činnosti a počítají s růstem zaměstnanosti a v horizontu šesti měsíců i se zlepšením vývoje ekonomické situace.

V oblasti **obchodu** pokračoval růst ekonomické aktivity i ve 3. čtvrtletí, indikátor důvěry

dosáhl v srpnu 2007 nejvyšší hodnoty ve své historii. S pomalejším růstem počítají respondenti pro příští tři měsíce, jejich hodnocení očekávaného vývoje ekonomické situace je nižší.

Ve vybraných odvětvích **služeb** došlo ve 2. čtvrtletí ke zlomu ve vývoji důvěry od dlouhodobého růstu k poklesu. Ve 3. čtvrtletí se situace stabilizovala. Pro období příštích tří i šesti měsíců předpokládají respondenti lepší hodnocení ekonomické situace.

Podle šetření mezi **spotřebiteli** v září 2007 vyplynulo, že pro příštích dvanáct měsíců očekávají zhoršení jak celkové ekonomické situace, tak i své finanční situace. Do výsledků se pravděpodobně promítly obavy z připravované reformy veřejných financí. U spotřebitelů poprvé převážilo očekávání poklesu nezaměstnanosti nad jejím růstem. Zvýšil se podíl těch, kteří mají v úmyslu spořit.

C Predikce vývoje makroekonomických indikátorů

Údaje z předchozí predikce z července 2007 jsou vyznačeny kurzívou. Údaje vztahující se k roků 2009 a 2010 jsou extrapolacním scénářem, který naznačuje směr možného vývoje a není v dalším textu komentován.

Vývoj hlavních makroekonomických indikátorů české ekonomiky a jejich predikce jsou shrnuty v následující tabulce.

Tabulka C.1: Hlavní makroekonomické indikátory

		2003	2004	2005	2006	2007	2008		2007	2008
		Aktuální predikce							Minulá predikce	
Hrubý domácí produkt	<i>růst v %, s.c.</i>	3,6	4,6	6,5	6,4	5,9	5,0		5,8	5,0
Spotřeba domácností	<i>růst v %, s.c.</i>	6,0	3,0	2,5	4,4	6,5	4,2		6,6	4,2
Spotřeba vlády	<i>růst v %, s.c.</i>	7,1	-3,1	2,3	1,1	-0,6	-0,4		0,2	-0,4
Tvorba hrubého fixního kapitálu	<i>růst v %, s.c.</i>	0,4	3,9	2,3	7,6	6,0	9,0		6,2	9,1
Příspěvek ZO k růstu HDP	<i>p.b., s.c.</i>	-0,6	1,3	4,8	1,0	-0,1	-0,1		-0,2	0,1
Deflátor HDP	<i>růst v %</i>	0,9	4,5	-0,2	1,1	3,5	3,1		3,2	2,8
Průměrná míra inflace	<i>%</i>	0,1	2,8	1,9	2,5	2,3	3,8		2,3	3,4
Zaměstnanost (VŠPS)	<i>růst v %</i>	-0,7	-0,6	1,2	1,3	1,5	1,1		1,1	1,0
Míra nezaměstnanosti (VŠPS)	<i>průměr v %</i>	7,8	8,3	7,9	7,1	5,5	4,8		5,8	5,5
Objem mezd a platů (dom.koncept)	<i>růst v %, b.c.</i>	6,0	6,3	6,8	7,4	9,1	7,4		9,4	7,4
Podíl BÚ na HDP	<i>%</i>	-6,2	-5,2	-1,6	-3,1	-2,8	-2,5		-2,1	-1,5
<i>Předpoklady:</i>										
Směnný kurz CZK/EUR		31,8	31,9	29,8	28,3	28,0	27,4		28,0	27,4
Dlouhodobé úrokové sazby	<i>% p.a.</i>	4,1	4,8	3,5	3,8	4,4	5,1		4,2	4,8
Ropa Brent	<i>USD/barel</i>	28,8	38,3	54,4	65,4	67,8	72,5		65,0	66,8
HDP eurozóny (EA-12)	<i>růst v %, s.c.</i>	0,8	2,0	1,5	2,8	2,6	2,4		2,6	2,4

C.1 Ekonomický výkon

Česká ekonomika se pohybuje po růstové trajektorii nad úrovní potenciálního produktu.

Meziroční přírůstek **reálného HDP** podle posledních platných údajů ČSÚ dosáhl ve 2. čtvrtletí 2007 hodnoty 6,0 % (*proti odhadu z července 2007 ve výši 5,9 %*). Tempo mezičtvrtletního růstu sezónně očistěného HDP se po dosažení vrcholů ve výši 1,8 % v 1. a 4. čtvrtletí roku 2005 mírně zpomaluje. Ve 2. čtvrtletí 2007 byl dosažen přírůstek 1,4 %.

V následujícím období očekáváme postupné uzavírání kladné produkční mezery a návrat k potenciálnímu produktu spojený s mírným zpomalením růstu HDP. Pro rok 2007 odhadujeme přírůstek HDP na 5,9 % (*proti 5,8 %*), na rok 2008 pak 5,0 % (*odhad neměníme*).

Také tempo růstu **reálného hrubého domácího důchodu (RHDD)**, který eliminuje vliv směnných relací, se začíná zpomalovat. Ve 2. čtvrtletí dosáhlo 7,6 % (*proti 7,8 %*), po 8,4 % v 1. čtvrtletí. To byla nejvyšší hodnota v historii platné časové řady. V roce 2007 očekáváme růst RHDD o 7,4 % (*odhad neměníme*), v roce 2008 pak zpomalení na 5,6 % (*odhad neměníme*). Předstih růstu RHDD před HDP umožní udržet vysoké tempo domácího konečného užití bez výrazných makroekonomických nerovnováh.

Výdaje na HDP

Reálný růst HDP je v této fázi cyklu tažen hlavně výdaji na konečné domácí užití. S uzavíráním produkční mezery se bude opět zvyšovat příspěvek zahraničního obchodu na úkor domácí poptávky. V současné době roste nejrychleji spotřeba domácností. Dynamický růst vývozu je sledován rostoucími dovozy, což vede ke snížení příspěvku salda zahraničního obchodu se zbožím i službami k růstu HDP. Extrémně vysoký příspěvek změny zásob k růstu HDP je obtížné ekonomicky interpretovat.

Od počátku roku 2008 se reforma veřejných rozpočtů začne projevovat poklesem reálné spotřeby vlády a přesunem od spotřeby domácností k investicím. Do konce roku 2007 se budou domácnosti snažit urychlit investice do bydlení i opravy a rekonstrukce bytů jako reakci na navrhovaný růst snížené sazby DPH od počátku roku 2008. Ostatní komodity patřící do snížené sazby umožňují jen omezené předzásobení. V 1. a částečně i ve 2. čtvrtletí 2008 lze očekávat komplementární efekt.

Meziroční růst reálných **výdajů domácností na konečnou spotřebu** ve 2. čtvrtletí 2007 dosáhl 6,4 % (*proti 6,7 %*). V roce 2007 očekáváme udržení úrovně růstu na 6,5 % (*proti 6,6 %*), a to vzhledem k rychlému růstu mezd i sociálních dávek, zvyšujícímu se zadlužení domácností a přesunu části

výdajů z roku 2008. V roce 2008 odhadujeme zpomalení růstu spotřeby domácností na 4,2 % (*odhad neměníme*) vlivem mírného zvýšení inflace a zpomalení růstu disponibilního důchodu domácností.

Výdaje vlády na konečnou spotřebu ve 2. čtvrtletí 2007 klesly o 1,6 % (*proti růstu o 0,4 %*). V roce 2007 předpokládáme pokles o 0,6 % (*proti přírůstku 0,2 %*). V roce 2008 by se měly projevit efekty fiskální reformy poklesem o 0,4 % (*odhad neměníme*).

Objem tvorby hrubého fixního kapitálu se ve 2. čtvrtletí 2007 meziročně zvýšil o 4,2 % (*proti 7,0 %*, ČSÚ zároveň revidoval růst v 1. čtvrtletí 2007 z 1,5% na 4,0 %). Příznivý vývoj zisků zejména u podniků pod zahraniční kontrolou a trvajících příliv zahraničních investic by se měl odrazit v návratu k dynamice investičních aktivit. Ty by měly být převážně proexportně orientovány. Dynamiku by měly podpořit i zvyšující se příspěvky z fondů EU, které jsou určeny převážně na infrastrukturní investice. Dalším významným faktorem je potřeba investic do technologií ke zvýšení produktivity práce při nedostatku pracovních sil. Pozitivní dopady lze očekávat i od fiskální reformy. V roce 2007 očekáváme přírůstek tvorby hrubého fixního kapitálu ve výši 6,0 % (*proti 6,2 %*), pro rok 2008 pak 9,0 % (*proti 9,1 %*).

V roce 2007 očekáváme pokles příspěvku **zahraničního obchodu** k růstu HDP na -0,1 p.b. (*proti -0,2 p.b.*). Stejnou hodnotu by měl dosáhnout i v roce 2008 (*proti +0,1 p.b.*). V delším horizontu by se měla znovu projevit tendence ke zvyšujícímu se kladnému příspěvku při růstu podílu obratu zahraničního obchodu na HDP.

Důchodová struktura HDP

(v nominálním vyjádření)

HDP v běžných cenách vzrostl ve 2. čtvrtletí 2007 proti stejnému období předchozího roku o 10,2 % (*proti 9,4 %*). V roce 2007 čekáme růst o 9,6 % (*proti 9,2 %*), v roce 2008 pak o 8,3 % (*proti 8,0 %*).

Dynamický růst **náhrad zaměstnancům** podle domácího konceptu¹ se ve 2. čtvrtletí mírně zklidnil na 8,9 % (*proti 9,5 %*). V roce 2007 čekáme růst 9,2 % (*proti 9,5 %*), v roce 2008 pak 7,3 % (*odhad neměníme*). Mzdový vývoj a jeho rizika jsou podrobněji rozebrána v kap. C.3.

Hrubý provozní přebytek vzrostl ve 2. čtvrtletí o 10,5 % (*proti 9,8 %*). Celoroční růst odhadujeme na 9,7 % (*odhad neměníme*) v roce 2007 a na 7,7 % (*proti 7,8 %*) v roce 2008. Pozitivně lze vnímat, že i přes vysoké ceny ropy a dalších surovin zůstává důchodová situace podnikové sféry příznivá.

C.2 Ceny zboží a služeb

Spotřebitelské ceny

V období od zpracování červencové predikce se meziroční růst **hladiny spotřebitelských cen** vyvíjel v souladu s očekáváním. V srpnu 2007 dosáhl meziroční růst 2,5 % (*proti 2,4 %*) při příspěvku administrativních opatření ve výši 1,7 p.b. (*proti 1,4 p.b.*). Klouzává míra inflace činila 2,0 % (*v souladu s predikcí*).

Dlouhodobě je inflace tažena zejména cenami elektřiny a plynu pro domácnosti. To se projevuje v růstu nákladů na bydlení. V roce 2007 předpokládáme jejich příspěvek k celkovému meziročnímu růstu cen ve výši okolo 0,9 p.b. V současné době k meziročnímu růstu cen přispívají nejvíce ceny alkoholu a tabákových výrobků (1,2 p.b.) a ceny potravin a nealkoholických nápojů (0,5 p.b.).

Ve zbývající části **roku 2007** očekáváme mírné zrychlení meziročních přírůstků spotřebitelských cen. Bude se týkat jak administrativních opatření (zejména zvýšení ceny plynu od 1. října), tak tržního pohybu cen. Za nejrizikovější položku považujeme ceny potravin. Za celý rok by měla průměrná míra inflace dosáhnout 2,3 % (*predikci neměníme*).

Inflace v **roce 2008** bude značně ovlivněna reformou veřejných financí a zvýšením příspěvku ostatních administrativních opatření.

Předpokládáme proto, že dojde oproti předchozímu roku k jednorázovému zvýšení míry inflace na 3,8 % (*proti 3,4 % - zvýšení predikce je důsledkem vyššího nárůstu spotřební daně z cigaret*). Prosincový meziroční nárůst cenové hladiny odhadujeme na 3,6 % při příspěvku administrativních opatření ve výši 3,0 p.b.

Od 1. 1. 2008 dojde ke změně snížené sazby DPH z 5 % na 9 %, což se dotkne cca 28 % objemu položek spotřebního koše.

Očekáváme podobnou reakci ekonomiky, jako tomu bylo na začátku tohoto roku v SRN, kde byla zvýšena základní sazba DPH z 16 % na 19 %. Část inflačních impulsů se pravděpodobně projeví již v předstihu koncem roku 2007, kdy pravděpodobně dojde k předzásobením u toho zboží, kde je to možné (např. trvanlivé potraviny)².

V lednu 2008 lze v důsledku zvýšení daně očekávat skokový růst zejména u komodit, kde není rozvinut konkurenční trh (např. dodávky tepla, vodné a stočné, jízdné apod.).

U některých produktů na vysoce konkurenčním maloobchodním trhu pravděpodobně dojde k tomu, že se zdražení rozloží do delšího časového období. Část zvýšení cen mohou

¹ Jedná se o objem náhrad vyplacených na území ČR jak rezidentům tak i nerezidentům - tedy bez náhrad vyplacených rezidentům mimo území ČR

² Vzhledem k tomu, že tento jev je obtížné odlišit od běžných cenových fluktuací, nebude podle současné statistické praxe tento přírůstek cen vykázán jako vliv administrativního opatření.

absorbovat i jednotlivé subjekty dodavatelských řetězců na úkor marží. Rozsah tohoto nerealizovaného cenového nárůstu odhadujeme na 0,3 p.b., takže celkový efekt zvýšení DPH odhadujeme na 0,8 p.b.

Mezi další faktory vyšší inflace bude patřit zejména zvýšení spotřební daně z cigaret (0,6 p.b.), růst cen elektřiny (0,4 p.b.) a zvýšení regulovaného nájemného (0,4 p.b.). Zavedení ekologických daní by mělo zvýšit cenovou hladinu pouze o 0,2 p.b. Většina administrativních opatření vstoupí v platnost od počátku roku 2008.

Tržní pohyb cen by měl být brzděn posilováním směnného kurzu a poptávkovými omezeními, a tudíž by měl zůstat mírný. Velká nejistota s rizikem vyšší inflace je u cen potravin.

Vyšší růst spotřebitelských cen v roce 2008 společně se snížením hodnoty Maastrichtského kritéria pro inflaci vlivem výrazného zpomalení inflace v některých zemích usilujících o přijetí eura (např. na Maltě) povede k tomu, že ČR pravděpodobně nebude v průběhu roku 2008 a v první polovině roku 2009 toto kritérium plnit (viz Graf 2.3). Podle našeho výhledu by se klouzavá míra inflace z HICP měla znovu dostat pod hodnotu Maastrichtského kritéria ve druhé polovině roku 2009.

Deflátor

Proti dvouletému období, kdy se meziroční přírůstek **deflátoru hrubých domácích výdajů** pohyboval v rozmezí 1 % až 2 %, se přírůstek deflátoru ve 2. čtvrtletí 2007 zrychlil na hodnotu 2,5 % (*proti 1,5 %*). V roce 2007 čekáme jeho růst o 2,1 % (*proti 1,8 %*), v roce 2008 pak přírůstek 2,7 % (*proti 2,4 %*) včetně vlivu změny sazby DPH.

Vlivem zhodnocování směnného kurzu zůstává růst deflátoru tvorby hrubého fixního kapitálu pod úrovní inflace zejména v segmentu investic do strojů a zařízení. Deflátor spotřeby domácností roste od roku 2005 o cca 0,3 – 1,0 p.b. pomaleji oproti CPI.

Růst **implicitního deflátoru HDP** ve 2. čtvrtletí 2007 dosáhl 3,9 % (*proti 3,3 %*). Výše přírůstku byla ovlivněna především zlepšením směnných relací. V roce 2007 by měl deflátor vzrůst o 3,5 % (*proti 3,2 %*), v roce 2008 pak o 3,1 % (*proti 2,8 %*).

C.3 Trh práce a domácnosti

Výrazný ekonomický růst, který již dva roky přesahuje 6 %, akceleruje tvorbu nových pracovních příležitostí. Vysoká poptávka po práci se však nestřetává s odpovídající nabídkou i přes ostře klesající nezaměstnanost a meziroční nárůst počtu zahraničních zaměstnanců, který přesahuje 25 %. Počet volných pracovních míst prudce roste (o více než 40 % meziročně, tj. o 40 tis. míst) a překročil hranici 135 tis. osob, což je zdaleka nejvyšší úroveň

v historii tržní ekonomiky v ČR. Míra ekonomické aktivity přitom klesá.

Tato situace se může stát limitujícím faktorem dalšího ekonomického růstu a rovněž zakládá riziko zrychlení růstu mezd, které by ve svém důsledku mohlo vyústit ve vyšší inflaci.

Reformní opatření v oblasti veřejných financí by měla vést ke zvýšení motivace k práci posílením čistých pracovních příjmů na úkor sociálních dávek a usnadněním podnikatelských aktivit a měla by tak napomoci ke stabilizaci trhu práce.

Zaměstnanost

(podle *Výběrového šetření pracovních sil – VŠPS*)

Růst zaměstnanosti ve 2. čtvrtletí 2007 (meziročně o 88 tis. osob) v zásadě odpovídal cyklické pozici ekonomiky. Nadále se výrazně projevoval zejména v průmyslu a v oblasti nemovitostí, pronájmu a podnikatelských činností.

Z pohledu postavení v zaměstnání pokračoval meziroční přírůstek počtu jak podnikatelů, tak zaměstnanců.

Zvyšování počtu neaktivních osob se proti předchozímu čtvrtletí i roku zvýraznilo. Důvodem byl jak růst počtu osob připravujících se na zaměstnání, mateřských či rodičovských dovolených, tak i čtenější odchody zaměstnaných do předčasného a řádného starobního důchodu. Přesto se lidé nad 60 let podíleli na nárůstu zaměstnanosti více než třetinou (meziročně o 33 tis. osob).

Růst míry zaměstnanosti (podíl zaměstnaných na populaci v produktivním věku) akceleruje. Ve 2. čtvrtletí se meziročně zvýšila o 0,8 p.b. a dostává se tak na úroveň konce devadesátých let.

K růstu zaměstnanosti i ve 2. čtvrtletí 2007 významnou měrou přispěli zahraniční pracovníci (zaměstnanci i živnostníci podle údajů MPSV a MPO), jejichž celkový počet ke konci období meziročně vzrostl o 19,7 % a dosáhl 275 tisíc osob.

Vzhledem k očekávanému pokračování dynamického růstu ekonomiky a reformním opatřením očekáváme v průběhu let 2007 i 2008 pokračování růstu zaměstnanosti, a to o 1,5 % a 1,1 % (*proti 1,1 % a 1,0 %*).

Nezaměstnanost

Citelný pokles nezaměstnanosti (o 92 tis. osob meziročně podle VŠPS) lze přičítat ekonomickému růstu, úpravám legislativy trhu práce i intenzivní činnosti úřadů práce při realizaci programů aktivní politiky zaměstnanosti, včetně individuální pomoci jednotlivým klientům při hledání uplatnění. Vzhledem k tomu, že při trvalém dynamickém růstu ekonomiky nedochází k uvolňování pracovníků při ukončování ekonomických aktivit, počet nově hlášených uchazečů klesá. K tomu dále přispívá i rozšíření přitažlivosti přijímání absolventů škol zejména příspěvky zaměstnavatelům na vyplácené mzdy.

Regionální strukturální problémy v severních oblastech přetrvávají v důsledku kvalifikačního nesouladu nabídky a poptávky po pracovní síle a nízké adaptability některých skupin nezaměstnaných.

Riziko nezaměstnanosti je velmi závislé na dosažené kvalifikaci. U lidí se základním vzděláním míra nezaměstnanosti meziročně klesla z 24,6 % na 21,0 %, u vysokoškolsky vzdělaných z 2,5 % na 1,2 %.

Současně dále klesal i počet dlouhodobě nezaměstnaných (déle než jeden rok) na cca 150 tisíc. Jejich podíl na registrované nezaměstnanosti představoval 43 %, podle VŠPS nadále tvoří více než polovinu nezaměstnaných (55 %).

Očekáváme, že počet nezaměstnaných bude se sezónními výkyvy nadále klesat v důsledku ekonomického růstu, tvrdšího přístupu úřadů práce, realizace programů aktivní politiky zaměstnanosti i nové legislativy. U obou základních statistik očekáváme v zásadě obdobný průběh.

Mezinárodně srovnatelná obecná míra nezaměstnanosti podle VŠPS by se měla v roce 2007 snížit na 5,5 % (proti 5,8 %), v roce 2008 by měla dále klesnout na 4,8 % (proti 5,5 %). Průměrná míra registrované nezaměstnanosti by měla poklesnout na 6,7 % (proti 6,9 %) v roce 2007 a na 5,9 % (proti 6,3 %) v roce 2008.

Mzdy

Meziroční růst objemu mezd a platů (podle domácího konceptu) se z 9,6 % v 1. čtvrtletí zvolnil na 9,0 % ve 2. čtvrtletí. Obdobný vývoj měl i nominální přírůstek průměrné mzdy (podniková metoda) – ze 7,9 % na 7,4 %.

Poměrně vysoký růst mezd reflektoval zejména hospodářské výsledky podniků v podmínkách trvajících ekonomického růstu. Zmírněné tempo ve 2. čtvrtletí nebylo v rozporu s růstem produktivity práce, nezakládalo ve větší míře inflační tlaky ani neznamenalo významnou hrozbu pro konkurenceschopnost.

Na zvyšování růstu mezd se ještě výrazněji než v předchozím roce podílel podnikatelská sféra, kde růst průměrné hrubé mzdy reflektuje zejména aktuální hospodářskou situaci podniků. Růst v nepodnikatelské sféře, odrážející úsporná opatření ve státem řízené sféře, byl spíše opatrný a rozdíl mzdové úrovně mezi těmito sférami se opět zvýraznil.

Pro rok 2008 předpokládáme zmenšení mzdových tlaků díky snížení napětí na trhu práce. Objem mezd a platů by měl vzrůst o 7,4 % (predikci neměníme). Průměrná hrubá měsíční mzda by při adaptovaném růstu mezd v podnikatelském sektoru měla dosáhnout cca 21 800 Kč v roce 2007 a 23 200 Kč v roce 2008.

Jednotkové náklady práce by se za podmínek uvažovaných v predikci měly v roce 2007 zvýšit o 3,1 % (proti 3,5%) a v roce 2008 o 2,2 % (proti

2,1 %), tedy méně než je očekávaný růst deflátoru HDP.

Domácnosti³

(v metodice národních účtů v běžných cenách)

Ve zbytku roku 2007 lze očekávat příznivou příjmovou situaci domácností danou jak růstem mezd, tak nárůstem sociálních dávek. Snižující se nezaměstnanost a stabilní ekonomický výhled motivují domácnosti spíše ke spotřebě než k tvorbě úspor, jejich prospotřební chování dokresluje i údaje konstatující výrazně vyšší počet nakoupených automobilů v průběhu tohoto roku. Vklady jsou v současné situaci výhodné pouze u státem podporovaných produktů pro stavební a důchodové spoření, úrokové sazby bankovních vkladů, byť mírně zvýšené, nejsou vnímány jako výhodné. Podíl bankovních úvěrů na disponibilním důchodu setrvale roste. Tempo růstu disponibilního důchodu by mělo dosáhnout 7,5 %, spotřeba 8,5 %.

V roce 2008 bude příjmová situace domácností ovlivněna úspornými opatřeními danými reformou veřejných financí. V objemu mzdových prostředků se projeví restriktce ve vládou kontrolované sféře, růst objemu sociálních dávek bude v tomto roce výrazně pomalejší (jak díky úpravě dávek, tak vysoké hladině v roce 2007 odrážející předvolební zvýšení některých dávek), přímé daně by se naopak měly v důsledku nových opatření snížit. Proto předpokládáme umírněné zpomalení růstu disponibilního důchodu na 6,8 % i růstu výdajů na konečnou spotřebu na 7,9 %.

Vzhledem k vhodnému načasování reformy do období „dobrých časů“ očekáváme jen parciální změny ve sklonu domácností ke spotřebě, jejíž nominální růst by měl dosáhnout 7,2 %. To se však projeví ve značném poklesu míry úspor na 2,4 %.

C.4 Vztahy k zahraničí

(v metodice platební bilance)

Podíl salda běžného účtu (BÚ) na HDP se od roku 2005, kdy dosáhl nejlepšího výsledku ve výši -1,6 % HDP, postupně zhoršoval a ve 2. čtvrtletí 2007 (v ročním vyjádření) dosáhl -3,4 % HDP. Zvětšení deficitu BÚ souviselo především s nárůstem schodku bilance výnosů a od roku 2006 i běžných převodů. Bilance výnosů bude i v následujících letech tlačit BÚ do deficitu.

Obrat zahraničního obchodu dosahuje stále vysoké dynamiky a i při nevelkém předstihu tempa růstu vývozu před dovozem se přebytek **obchodní bilance** bude zvyšovat.

Na druhé straně budou růst přebytku brzdit vysoké ceny paliv na světových trzích. Jejich pokles

³ ČSÚ prodloužil lhůtu pro publikaci čtvrtletní údajů účtu domácností, takže v době zpracování predikce byly k dispozici pouze údaje za 1. čtvrtletí 2007.

v 1. pololetí 2007 a apreceiace koruny k dolaru dávají předpoklad mírného snížení schodku palivové části obchodní bilance (SITC 3) za rok 2007 na cca 125 mld. Kč (*predikci neměníme*). V nepalivové části bilance by se přebytek měl zvyšovat jen pozvolně vzhledem k vyčerpání efektu nových kapacit a dynamickému nárůstu dovozu.

Pozitivní vývoj obchodní bilance vyplývá z příznivého působení volného pohybu zboží v rámci EU a z náběhu nových exportních kapacit odvětví zpracovatelského, zejména automobilového průmyslu. Navíc tyto kapacity ve stále větší míře využívají služeb tuzemských subdodavatelů, což vede k substituci dovozů. Příznivě působí dobrá ekonomická situace zemí eurozóny a ostatních rozhodujících obchodních partnerů ČR. Dynamický růst exportních trhů⁴ okolo 8 % by měl pokračovat také v následujících letech, a to i přes předpokládaný mírný pokles tempa růstu ekonomik zemí EU. Vedle tradičních trhů český vývoz využívá výhod plynoucích z dynamického růstu ekonomik evropských tranzitivních zemí a zemí SNS.

Očekáváme, že trvalí zlepšování exportní výkonnosti (o cca 6,7 % v roce 2007), které indikuje zvyšování podílu českého zboží na exportních trzích, umožní dosažení tempa růstu reálného vývozu zboží nad hodnotou 14 % v roce 2007. Na druhé straně zrychlení domácí poptávky udrží na vysoké hladině dynamiku růstu reálného i nominálního dovozu zboží.

Přebytek obchodní bilance by se měl v roce 2007 dále zvyšovat. Při udržení současných převážně pozitivních tendencí očekáváme, že saldo (v metodice platební bilance) dosáhne 106 mld. Kč (*proti 111 mld. Kč*). V roce 2008 by se měl přebytek zvýšit na cca 117 mld. Kč (*proti 129 mld. Kč*).

Saldo **bilance služeb** je v ročním klouzavém úhrnu od roku 2005 stabilní na úrovni 0,7 – 1,2 % HDP při dlouhodobém nárůstu výdajů i příjmů.

Schodek **bilance výnosů**, která zahrnuje reinvestované i repatriované zisky zahraničních investorů, se po poklesu v 1. pololetí 2006 začal opět zvyšovat a ve 2. čtvrtletí 2007 (v ročním vyjádření) dosáhl 6,5 % HDP. Nárůst schodku souvisel s rostoucím odlivem zisků z přímých zahraničních investic i s plynulým nárůstem deficitu náhrad zaměstnancům vlivem rostoucí zaměstnanosti cizinců v ČR.

V roce 2007 očekáváme, že podíl schodku běžného účtu na HDP dosáhne 2,8 % (*proti 2,1 %*). Predikce na rok 2008 činí 2,5 % HDP (*proti 1,5 %*) s tím, že v delším horizontu by se měla projevit tendence k vyrovnávání běžného účtu.

⁴ Vážený průměr růstu dovozu zboží sedmi nejvýznamnějších obchodních partnerských zemí (SRN, Slovenska, Polska, Rakouska, Francie, Británie a Itálie).

C.5 Úspory a investice

Dynamický růst investic do tvorby hrubého fixního kapitálu i zvýšený přírůstek zásob a rezerv kladou zvýšené nároky na financování úsporami. Tvorba úspor v sektorech vlády i domácností má dlouhodobě klesající tendenci, úspory se zvyšují pouze v sektorech finančních a nefinančních institucí. Výsledkem je zvyšování deficitu běžného účtu platební bilance.

Tato situace by se v budoucích letech měla zlepšit vlivem zásadní změny v hospodaření veřejných rozpočtů a odvrátit tak riziko tzv. dvojitého deficitu běžného účtu platební bilance a rozpočtového schodku.

C.6 Demografie⁵

Růst populace v ČR se v posledních letech zrychluje. Roste porodnost a snižuje se úmrtnost. V roce 2006 dosáhl přirozený přírůstek počtu obyvatel kladné hodnoty, což bylo poprvé od roku 1993. Vedle toho se zvětšuje aktivní saldo migrace.

Přesto v této oblasti není mnoho důvodů k optimismu. ČR je na počátku **procesu stárnutí obyvatelstva**. Vzhledem k hlubokému poklesu míry porodnosti v devadesátých letech se podíl mladých věkových kategorií bude nadále snižovat. V roce 2006 sice úhrnná plodnost⁶ vzrostla na 1,33 (proti minimu 1,13 v roce 1999), ale tato hodnota je stále velmi vzdálená referenční hodnotě 2,04, která zajišťuje dlouhodobou stabilitu populace.

Naopak počet i podíl seniorů v populaci poroste v důsledku demografické struktury a prodloužení střední délky života. Nepříznivý vývoj může být pouze částečně přitlumen imigrací. Demografie tak představuje riziko pro vývoj ekonomiky ve středním a dlouhém období.

Od konce roku 2003 se počet i podíl starobních důchodců zvyšuje (viz graf 6.4). V budoucnosti tak bude důchodový účet v tradičním průběžném systému vystaven deficitním tendencím.

Ministerstvo práce a sociálních věcí proto v červnu 2007 představilo další **záměry v oblasti změn důchodového systému**⁷ v rámci tohoto volebního období do roku 2010.

V rámci 1. etapy by měly být provedeny parametrické změny – další prodloužení věkové hranice pro nárok na starobní důchod na 65 let pro muže i ženy po roce 2030, prodloužení potřebné doby pojištění z 25 na 35 let, zvýšení motivace

⁵ Výsledky demografické projekce ČSÚ z konce roku 2003 se výrazně odlišují od aktuálních údajů o vývoji populace. Proto je projekce založena na údajích z konce roku 2006 a absolutních meziročních přírůstcích z vysoké varianty demografické projekce.

⁶ Počet živě narozených dětí připadajících na 1 ženu, pokud by po celé její reprodukční období zůstala její plodnost stejná jako v uvedeném roce.

⁷ Více viz : <http://www.mpsv.cz/cs/4092> , <http://www.mpsv.cz/cs/4107> .

starobních důchodců k práci a parametrické změny invalidních a pozůstalostních důchodů. Opatření 1. etapy by měla být legislativně projednána a schválena v roce 2008.

Druhá etapa by měla změnit strukturu financování základního důchodového systému a provést změny podmínek penzijního připojištění a životního pojištění. V rámci 3. etapy by pojištěnci měli mít možnost částečného dobrovolného vyvázání (opt-out) ze základního důchodového pojištění a individuálního spoření na důchod.

Pro koordinaci reformních kroků v oblasti důchodů byla sestavena komise složená ze zástupců všech parlamentních politických stran.

C.7 Úrokové sazby

Referenční úrokové sazby byly koncem července a srpna zvýšeny o 0,25 p.b. na následující úroveň: 2T repo sazba na 3,25 %, diskontní sazba na 2,25 % a lombardní sazba na 4,25 %. Mezi hlavní rizika, která ovlivnila tato rozhodnutí, patří obavy z inflačních tlaků plynoucích z reálné ekonomiky, sekundární efekty fiskální reformy a následně dopady vyšší celkové inflace do inflačních očekávání. Také rychlejší růst cen potravin představoval z pohledu ČNB potenciální riziko vyššího růstu spotřebitelských cen.

Turbulence na světových finančních trzích, které vyplynuly z problémů sub-prime hypoték v USA, nebyly považovány za významné pro reálný vývoje české ekonomiky a na rozhodování o referenčních úrokových sazbách neměly žádný vliv.

V EMU se už nejistota ohledně dopadů „hypoteční krize“ do reálné ekonomiky v měnověpolitickém rozhodování značným způsobem promítla. Navzdory původním odhadům se ECB rozhodla ponechat základní úrokové sazby beze změny na 4,00 %. Inflační diferencíál ČR vůči eurozóně se tak snížil na -0,75 p.b. V USA dokonce události na finančních trzích, nepříznivé úvěrové podmínky, které mohou ještě více zhoršit situaci na trhu z bydlením a následně ohrozit hospodářský růst, přiměly Fed v září snížit základní sazbu o 0,50 p.b. na 4,75 %. Ta v současné době převyšuje 2T repo ČNB o 1,50 p.b.

Zvýšení základních úrokových sazeb ČNB se přirozeně promítlo i do ostatních sazeb mezibankovního trhu. Krátkodobá výnosová křivka se adekvátně posunula nahoru. Průměrná hodnota tříměsíční sazby PRIBOR dosáhla ve 3. čtvrtletí 2007 hodnoty 3,27 %. V průměru za celý rok 2007 ji odhadujeme na úrovni 3,0 % (proti 2,9 %), v roce 2008 potom na 3,6 % (proti 3,3 %).

Výnosy do doby splatnosti 10letých státních dluhopisů pro konvergenční účely⁸ nabraly v březnu rostoucí trend, ve kterém pokračovaly až do srpna, kdy dosáhly svého vrcholu (měsíční průměr 4,6 %).

⁸ Tento ukazatel odpovídá Maastrichtskému kritériu úrokových sazeb.

Poté následoval mírný pokles na 4,5 %. Pro rok 2007 odhadujeme průměrný výnos 10letých státních dluhopisů na 4,4 % (oproti 4,2 %), pro rok 2008 vzestup na 5,1 % (oproti 4,8 %).

Průměrné sazby z vkladů domácností dosáhly v 2. čtvrtletí 2007 hodnoty 1,25 %. Sazby z úvěrů nefinančních podniků se posunuly na 4,60 %. Vzhledem k růstu základních úrokových sazeb předpokládáme ve 3. pololetí 2007 jejich mírný vzestup. Pro rok 2007 odhadujeme, že se sazby z vkladů domácnostem budou pohybovat okolo úrovně 1,3 % (oproti 1,4 %) a v roce 2008 okolo 1,4 % (oproti 1,6 %). V případě úrokových sazeb z celkového stavu úvěrů nefinančním podnikům předpokládáme vzestup na 4,7 % v roce 2007, resp. 5,0 % v roce 2008 (odhad neměníme).

C.8 Vládní sektor⁹

(v metodice národních účtů)

Na základě předběžných údajů činilo v roce 2006 saldo vládního sektoru -95,0¹⁰ mld. Kč, tedy 2,9 % HDP. Oproti roku 2005 tak došlo k pozitivnímu vývoji o 10,7 mld. Kč. Ve srovnání s údaji z dubna 2006 vládní sektor zaznamenal zhoršení o 0,5 mld. Kč.

Z odhadu roku 2007 vyplývá, že dojde k podstatnému zhoršení salda vládního sektoru na 121,5 mld. Kč, tedy 3,4 % HDP. Oproti dubnovému odhadu se ovšem situace zlepšila o 16,9 mld. Kč. Hlavním důvodem upravení odhadu deficitu jsou pak především vyšší než očekávané daňové příjmy vládního sektoru.

V roce 2008 se předpokládá výraznější pokles deficitu vládního sektoru na 112,0 mld. Kč, tj. 2,9 % HDP, především z důvodů prvních dopadů reformy veřejných financí.

Příjmy vládního sektoru v roce 2006 rostly tempem 6,5 % a dosáhly tak hodnoty 1314,7 mld. Kč, tj. 40,7 % HDP. Příjmy z daní a sociálních příspěvků rostly o 5,8 % a dosáhly 1162,0 mld. Kč. Nejvýraznější dynamiku zaznamenala položka ostatní nedaňové příjmy, která vzrostla o 25,9 %, a to především díky výraznějšímu růstu investičních dotací.

V roce 2007 se očekává zrychlení tempa růstu příjmů vládního sektoru na 6,9 %. V roce 2008 se

⁹ V časové řadě příjmů a výdajů došlo od roku 2004 ke zlomu v položkách sociálních příspěvků a sociálních dávek z důvodu úpravy metodiky platby pojistného za státní pojištěnce. Tato částka se dále nekonsoliduje v rámci vládního sektoru a o její výši tak byly navýšeny příjmy i výdaje. Výsledný vliv na deficit a dluh je tedy nulový, dochází ovšem ke zkreslení poměrových ukazatelů k HDP, například daňové kvóty.

¹⁰ Jedná se o saldo vládního sektoru z národních účtů upravené o úrokové deriváty, které zhoršují toto saldo v roce 2006 o 0,4 mld. Kč.

C Predikce vývoje makroekonomických indikátorů

předpokládá růst příjmů vládního sektoru o 7,3 % na 1508,6 mld. Kč, tedy 39,5 % HDP.

Výdaje vládního sektoru rostly v roce 2006 tempem 5,1 % a dosáhly výše 1409,2 mld. Kč, tj. 43,6 % HDP. Nejrychlejším tempem rostly především dotace na výrobu a tvorba hrubého fixního kapitálu (jedná se o investice vládního sektoru), které si dlouhodobě zachovávají poměrně razantní tempo. Naopak pokles zaznamenaly kapitálové transfery.

Pro rok 2007 se předpokládá výraznější akcelerace výdajů vládního sektoru. Výdaje porostou tempem 8,3 % a dosáhnou tak 1526,8 mld. Kč, tj. 43,3 % HDP. Hlavním faktorem vyššího růstu jsou balíčky nových sociálních dávek schválené ve volebním roce 2006.

V roce 2008 pak očekáváme růst výdajů o 6,1 % na 1620,6 mld. Kč, tj. 42,4 % HDP. Příčinou tohoto zpomalení je především jen velmi mírný růst sociálních dávek způsobený schválenou reformou veřejných financí.

V případě příjmů a výdajů dochází od roku 2004 v časové řadě ke zlomu v položkách sociálních příspěvků a sociálních dávek z důvodu úpravy metodiky platby pojistného za státní pojištění. Tato částka se dále nekonsoliduje v rámci vládního sektoru a o její výši tak byly navýšeny příjmy i výdaje. Výsledný vliv na deficit a dluh je tedy nulový, může dojít ovšem ke zkreslení poměrových ukazatelů k HDP, například daňové kvóty.

Dluh vládního sektoru z velké části odráží vývoj deficitů. V roce 2006 dosáhl dluh vládního sektoru výše 973,0 mld. Kč, tj. 30,1 % HDP. V posledních letech je podíl dluhu na HDP ovlivňován poměrně velkou dynamikou HDP.

V roce 2007 se očekává zvýšení dluhu vládního sektoru o 10,1 %, ten tak dosáhne 1071,2 mld. Kč, tj. 30,4 % HDP.

Díky zahájené fiskální konsolidaci v roce 2008 se růst dluhu zpomalí na 8,2 % a dosáhne hodnoty 1159,0 mld. Kč, tj. 30,3 % HDP.

Z celkového objemu vládního dluhu je přibližně 57 mld. Kč tvořeno imputovanými půjčkami, které nejsou kryty reálně existujícími dluhovými instrumenty v závazcích vládních subjektů (v souvislosti s uplatněnými státními zárukami, pronájmem Grippenů, pořízením bran na výběr elektronického mýtného a pořízením účastí ve společnosti ČEPS „na splátky“).

C.9 Světová ekonomika

Světová ekonomika roste v roce 2007 mírně pomaleji než v předchozím roce, mimo jiné v důsledku zpomalení americké ekonomiky. Ke globální dynamice stále výrazněji přispívají asijské ekonomiky, zejména Čína a Indie (podle odhadu MMF má být letos poprvé Čína největším přispěvatelem k světovému růstu). Ekonomiky EU by měla solidně růst, ale na úrovni nižší, než

v předchozím roce. Během léta a počátku podzimu dále rostly ceny ropy.

Ekonomika USA vzrostla v roce 2006 o 2,9 %. V 1. čtvrtletí 2007 došlo k očekávanému zpomalení růstu na 1,5 %, ve druhém na 1,9 %. Od července se výrazně projevilo ochlazení na trhu s nemovitostmi s následnou krizí na hypotéčních trzích, která ovlivnila i akciové trhy. Následky se projevily i na evropských finančních trzích. Vzhledem k problémům na trhu práce (úbytek počtu pracovních míst na počátku září) je nejbližší růstová perspektiva americké ekonomiky poznamenána nejistotou smíšenou se skepsí.

Slábnutí ekonomiky se projevilo i v dalším poklesu kurzu dolaru, který probíhá od začátku roku 2007. Vůči euru překročil hranici 1,40 USD za euro a dokonce se dostal pod paritu s kanadským dolarem. Tento vývoj bude spíše dále pokračovat, i vzhledem k tomu, že Fed snížil v září hlavní úrokovou míru o 50 b.b. na 4,75 %.

Pro rok 2007 očekáváme v USA růst o 2,1 % (proti 2,2 %), v roce 2008 o 2,5 % (proti 2,7 %).

HDP v **eurozóně** (EA-12) po nejvyšším růstu od roku 2000 (2,8 % v roce 2006) rostl dynamicky i v 1. čtvrtletí, a to o 3,2 %. Rostl export, investice a posílila i spotřeba domácností. Ve 2. čtvrtletí však ekonomika zpomalila na 2,5 % a objevují se náznaky, že vrchol cyklu má eurozóna za sebou. Navíc její růst je do velké míry postaven na exportu, který negativně ovlivňuje apreciaci eura.

Podobný obraz skýtá německá ekonomika, která vzrostla v 1. čtvrtletí 2007 o 3,6 %. Negativní vliv zvýšení DPH na spotřebu byl absorbován nárůstem investic a ekonomika byla tradičně tažena vysokou dynamikou exportu. V 2. čtvrtletí se však již tato dynamika neopakovala a ekonomika vzrostla o 2,5 %. Předstihové indikátory (index Ifo), které poskytovaly na jaře výhled na další zesilování růstu, se po létě propadly a naznačují, stejně jako pokles průmyslových zakázek, zpomalení růstu.

ECB přerušila v září sérii zvýšení a ponechala úrokovou sazbu na 4,0 % zřejmě v obavách o růstové vyhlídce.

V EU klesla nezaměstnanost, což je patrně výsledek strukturálních reforem prováděných v poslední době zejména na trhu práce. EK očekává v letech 2007-08 v Unii vytvoření 5,5 mil. nových míst. Podle zářijové zprávy OECD však EU musí věnovat více úsilí budování jednotného trhu a odstranit bariéry, které brání konkurenci a blokuji obchod a investice.

Rizikem pro další vývoj zůstávají dopady možného hlubšího zpomalení, nebo dokonce recese americké ekonomiky, stejně jako možné pokračování neklidu na finančních a akciových trzích. Také se může ještě projevit dopad případného dalšího růstu cen surovin, ačkoliv se s ním zatím evropské ekonomiky vyrovnávaly celkem dobře. Pro rok 2007

odhadujeme pro EA-12 růst HDP na 2,6 % (*beze změny*) a na 2,4 % (*beze změny*) pro rok 2008.

Středoevropské ekonomiky dlouhodobě rostou rychleji než západní Evropa.

Slovenská ekonomika v 1. čtvrtletí 2007 vzrostla o 9,0 % a ve 2. čtvrtletí ještě zrychlila na 9,4 %. Růst HDP je tažen i nadále spotřebou domácností, vysokým exportem a investicemi. Inflace, která za rok 2006 dosáhla 4,5 %, klesla na srpnových 2,3 %. Vzhledem k cíli zavést od roku 2009 euro je však potřebné nízkou úroveň inflace také dlouhodobě udržet. Ke zřetelnému zlepšení došlo i na trhu práce, kde nezaměstnanost meziročně klesla o 3 - 4 p.b. na úroveň asi 11 %.

Pro rok 2007 předpokládáme, také s ohledem na náběh výroby dvou nových automobilek, akceleraci růstu HDP na 8,9 % (*proti 8,7 %*), v roce 2008 pak růst o 8,4 % (*proti 8,0 %*).

V Polsku vzrostla ekonomika v 1. čtvrtletí meziročně o 7,4 % (nejrychlejší růst za desetiletí), ve 2. čtvrtletí růst mírně zvolnil na 6,7 %. Byl tažen hlavně investicemi a i nadále domácí spotřebou. Ekonomice pomáhá k vysokému hospodářskému růstu silný příliv zahraničních investic (především z USA a Japonska). Od roku 2006 díky dynamické tvorbě míst rapidně klesá nezaměstnanost.

Pro rok 2007 předpokládáme růst HDP o 6,5 % (*proti 6,0 %*), pro rok 2008 potom 5,9 % (*proti 5,4 %*).

Dolarová cena **ropy Brent** po dočasném útlumu v 1. čtvrtletí 2007 (58,1 USD za barel) počala opět růst; za 2. čtvrtletí se dostala k 68,7 USD a ve 3. čtvrtletí až k 75 USD. Trvá vysoká poptávka v rozvíjejících se asijských ekonomikách a pokračující geopolitické napětí v oblasti Blízkého a Středního východu vytváří nejistotu, která vyháňá cenu ropy ještě výrazně výše. Vše tudíž nasvědčuje tomu, že je třeba nadále počítat s vysokou cenou.

Pro rok 2007 jsme odhad zvýšili na 68,0 USD za barel (*proti 65,0 USD*) a pro rok 2008 na 72,5 USD.

C.10 Mezinárodní srovnání¹¹

Porovnání ekonomického výkonu jednotlivých zemí je většinou prováděno pomocí parity kupní síly, což je takový poměr mezi měnami, který vyjadřuje schopnost zakoupit stejný soubor reprezentativních statků v obou zemích.

Při přepočtu pomocí běžné **parity kupní síly** má od roku 2000 proces přibližování ekonomické úrovně ČR směrem k průměru eurozóny, podobně jako v ostatních středoevropských ekonomikách, setrvalou tendenci. Průměrné „tempo přibližování“ činí 2 p.b. ročně.

V roce 2007 dosáhne HDP České republiky na obyvatele cca 24 000 USD, což odpovídá dosažení 73 % ekonomického výkonu eurozóny a v roce 2008 by měla být dosažena hranice tří čtvrtin.

Alternativní přepočet prostřednictvím běžného **směnného kurzu** bere v úvahu tržní ocenění měny jako důsledek ekonomické konkurenceschopnosti a z něho vyplývající různou úroveň cenových hladin. HDP na obyvatele v tomto vyjádření by mohl v roce 2007 dosáhnout úrovně 16 500 USD, což odpovídá cca 44 % úrovně EA-12.

Podíl běžné parity kupní síly a směnného kurzu vyjadřuje **komparativní cenovou hladinu HDP**. V roce 2007 by mohla dosáhnout k 60 % průměru EA-12. Je zajímavé, že komparativní cenová úroveň všech čtyř středoevropských nových členských zemí se nachází v úzkém koridoru 57 až 62 % průměru EA-12.

¹¹ Srovnání za období do roku 2006 vychází ze statistik Eurostatu a OECD. Od roku 2007 jsou použity vlastní propočty na bázi reálných směnných kurzů.

D Monitoring predikcí ostatních institucí

MF ČR monitoruje makroekonomické predikce ostatních institucí, zabývajících se předpovídáním budoucího vývoje české ekonomiky. Průběžně jsou z veřejně přístupných datových zdrojů sledovány prognózy 13 institucí. Z toho je 8 institucí tuzemských (ČNB, tuzemské banky a pobočky zahraničních bank, investiční společnosti) a ostatní jsou zahraniční (Evropská komise, OECD, MMF, panel časopisu Economist, zahraniční banky). Shrnutí předpovědi je uvedeno v následující tabulce.

Tabulka D.1: Konsenzuální předpověď

		září 2007			říjen 2007
		min.	max.	konsenzus	predikce MF
Hrubý domácí produkt (2007)	%, s.c.	4,8	6,2	5,5	5,9
Hrubý domácí produkt (2008)	%, s.c.	4,1	5,4	4,8	5,0
Průměrná míra inflace (2007)	%	2,5	3,6	2,7	2,3
Průměrná míra inflace (2008)	%	3,0	4,4	3,6	3,8
Růst průměrné mzdy (2007)	%	7,3	7,9	7,6	7,7
Růst průměrné mzdy (2008)	%	6,5	8,7	7,6	6,5
Podíl BÚ na HDP (2007)	%	-4,7	-2,8	-3,5	-2,8
Podíl BÚ na HDP (2008)	%	-4,2	-2,4	-3,3	-2,5

Postupně dochází ke zvyšování prognóz reálného růstu HDP (viz graf D.1) na rok 2007. Konsenzus předpovědi se od července 2007 ustálil na 5,5 %, přičemž stále panující nejistota prognostiků je patrná z překvapivě velkého variačního rozpětí i rozptylu předpovědí. Predikce MF je ve srovnání s ostatními institucemi spíše optimističtější.

Pro rok 2008 všechny instituce očekávají zpomalení růstu proti roku 2007. Původní nejistota ohledně schválení reformních opatření byla vystřídaná rozdílnými názory na kvantifikaci jejich dopadů.

U prognózy míry inflace pro rok 2007 predikce MF nesdílí obavy většiny prognostických

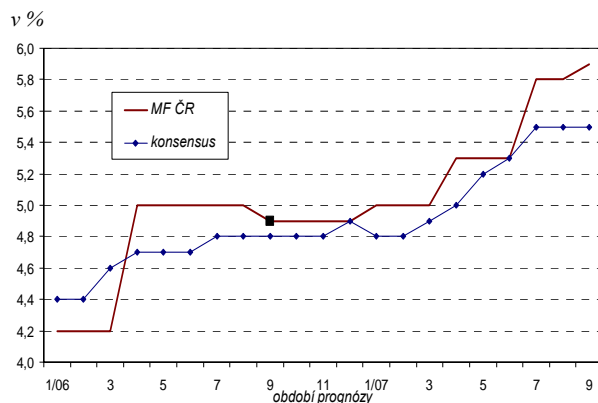
pracovišť, že ve zbývajících částech roku dojde k extrémnímu zrychlení průměrné míry inflace z hodnoty 2,0 % v srpnu 2007.

Pro rok 2008 všechna pracoviště předpokládají, že dojde k překročení hranice 3 % buď v rámci tolerančního jednobodového pásma inflačního cíle ČNB či mírně nad ním. Velké rozpětí prognóz opět odráží různou kvantifikaci dopadů reformy.

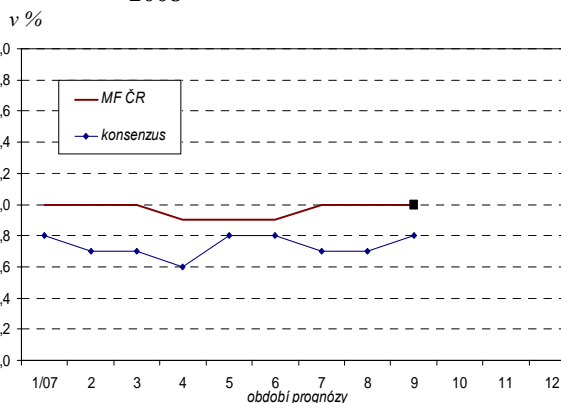
Co se týče růstu průměrné mzdy, je predikce MF v blízkosti konsenzuálního odhadu pro rok 2007 a na spodní hranici pro rok 2008.

U předpovědi podílu běžného účtu platební bilance na HDP se pro oba roky predikce MF nachází mezi optimistickými pohledy.

Graf D.1: Prognózy reálného růstu HDP na rok 2007

Graf D.2: Prognózy reálného růstu HDP na rok 2008

Pozn.: Období na ose x vyjadřují zveřejnění prognózy. Zvýrazněný znak u predikce MF ČR v obou grafech označuje období zpracování Makroekonomického rámce Státního rozpočtu.